1893–1963
70-ЛІТТЯ ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-6740
Тел.: в Ню Йорку: BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-5337

РІК LXX. Ч. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЧЕРВНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 19, 1963 No. 115. VOL. LXX.

НАЙВИЩИЙ СУД УВАЖАЄ МОЛИТВУ В ПУБЛІЧНИХ ШКОЛАХ ЗА НЕЗГІДНУ З КОНСТИТУЦІЄЮ

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА вирішив 17-го червня 8-ма голосами проти одного, що відчитування Біблії і виголошування Молитви Господньої Отче Наш в публічних школах не є згідне з конституцією ЗДА. Опінію більшости відчитав суддя Том С. Кларк, а тим суддею, що був проти цього судового рішення, був суддя Поттер Стюарт. Суддя Кларк заявив, що уряд мусить бути „невтральним" в справах релігії. Він закінчив свою мотивацію філософічним ствердженням того факту, що релігія займає в житті американського громадянства вознесле становище, основане на довгій традиції взаємин між домом, церквою і тією недоторканою цитаделею, якою є серце і ум людини. „Ми на основі гіркого досвіду пізнали, твердив Кларк, що уряд не має сили входити до цієї цитаделі, незалежно від того, чи він хотів би допомогти або протиставитися цій цитаделі, посунути її вперед або припинити її ріст". Найвищий Суд діяв в цій справі тому, що мусів вирішувати апеляції з двох стейтів: Мериленду і Пенсилвенії. Пані Меделин Моррей і її син Вілліям Моррей з Балтимору, Мериленд, виступили проти того, що в школі читають Біблію і відмовляють Отче Наш. Місцеві суди відкинули скаргу атеїстів матері і сина Моррей, і тепер Найвищий Суд вирішив, що вони діяли це згідно з конституцією. Подібна справа була унітаріяна Едварда Луїса Шемпа, його жінки і двоїх дітей, Роджера і Донни, учнів гай скулу в Абінгтоні біля Филядельфії, які протестували проти того, що в тій школі читали Біблію на початку навчання. Вже тепер в деяких стейтах видають зарядження, щоб діти в школах згідно з рішенням Найвищого Суду. Ті зміни мають бути переведені у всіх тих стейтах, де читається Біблію в школах. В Конґресі чути гострі слова на адресу Суду, але це не може помогти нікому, бо Суд діяв в обороні конституції. Коли Конґрес хоче зміни, то мусить ухвалити новий додаток до конституції. Але на це не заноситься, бо і минулого року Конґрес ще гостріше реаґував на подібне рішення Найвищого Суду, але нічого не зробив, щоб то рішення анулювати ухваленням зміни конституції.

Церкви поділені щодо оцінки рішення Найвищого Суду

Рішення Найвищого Суду в справі Біблії та Отче Нашу викликало вдоволення серед протестантів і жидів та сильну критику серед деяких конґресменів. До вдоволених належать Амерікен Джуїш Конґрес, Сентрал Конференс оф Амерікен Реббайс і Нешенел Кавнсіл оф Черчес. Республіканський сенатор із Кензас Френк Карлсон сказав, що молитва і богослужба є основними в історії цієї країни, і йому сумно бачити, як рішення Суду зменшує потребу здорових засад, які є такі важливі. Сенатор-республіканець із Вермонту Джордж А. Ейкен із сарказмом зазначив: „Коли незаконно є читати Біблію або молитися Отче Наш в публічних школах, то воно є незаконно і в Конґресі". Раббін Ізраїл Мовшовіч з Ню Йорку сказав, що „молитва і Біблія є такі святі для нас", що на нашу думку, не слід їх втягати до публіч. шкіл, які повинні зберігати американську традицію відділення Церкви від Держави. Представники протестантів заявили, що релігії навчати треба вдома і в релігійних громадах, а не в публічних школах. Але консервативні протестанти менших віровизнань, так званих фундаменталістів та менші групи серед більших деномінацій є проти рішення Найвищого Суду. Римокатолицька Церква не є вдоволена з того рішення. Крайова Рада Церков підкреслила у своїй заяві те, що рішення Найвищого Суду свідчить про те, що ані Церква ані Держава не можуть використовувати публічні школи на те, щоб змушувати когось до виконування релігійних практик. Секретар для виховних справ в Римокатолицькій Дісцезії в Ню Йорку монсіньйор Джан Войт заявив, що він із сумом прийняв вістку про рішення Найвищого Суду, бо воно спричинить повну секуляризацію публічних шкіл у ЗДА, що буде радикальною зміною довголітньої американської традиції. По-друге, це рішення зовсім не узгляднює батьківських прав на виховання, бо велика більшість батьків бажає, щоб їх діти брали участь в релігійних практиках в публічних школах. Подібно висловився і вашинґтонський католицький єпископ Патрик А. О'Бойл.

В школах 39-ох стейтів моляться і читають Біблію

Найвищому Судові предложили огляд того, що в публічних школах в 39-ох стейтах є дозволені на основі стейтових або місцевих законів релігійні практики. Ці практики відбуваються найчастіше таким способом, що кожноденне навчання починається читанням уривка з Біблії, відмовленням Молитви Господньої (Отче Наш) або і одним і другим. Ці практики найбільше відбуваються в південних і східніх стейтах, де вони стали традицією від перших років існування ЗДА. Також і на найдальшому Заході практикується починати навчання в школі читанням Біблії або відмовленням Отче Наш. Явно заборонено молитися в публічних школах в таких стейтах: Аляска, Каліфорнія, Иллиной, Небраска, Вашинґтон, Висконсин, Вайомінґ, Арізона і Монтана. В деяких стейтах толерантно дивляться на молитву в школах. Тепер після рішення Найвищого Суду, треба буде припинити молитву в школах

МОЛЯТЬСЯ ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПАПИ ІВАНА XXIII. У дев'ятий день після смерти Папи Івана XXIII. відбулося у Ватикані поминальне Богослуження, в якому взяли участь найвищі церковні і державні достойники. Службу Божу в базиліці св. Петра відправив найстарший ранґою кардинал Євген Тіссеран, а американську делеґацію очолював віцепрезидент Линдон Джансон, якого й видно на фотознімці, разом з іншим членом делеґації та з ліежським принцом Альбертом. Цим закінчено жалобні врачистості за спокій душі померлого Папи, при рівночасній інтенсивній підготові до вибору його наступника.

Два колишні президенти пропонують зміни в Союзі для Поступу

Вашинґтон. — Два колишні президенти: бразилійський д-р Ж. Кубічек і колумбійський д-р Альберто Ллерас Камарґо, рекомендують поважні зміни в статуті Союзу для Поступу, який має на цілі скріпити економіку латинських американських держав та демократичні інституції в цих державах. Цей Союз для Поступу запропонував президент Кеннеді в 1961-му році на конференції в Пунта дел Есте в Уруґваю. Обидва колишні президенти рекомендують зорганізувати Міжамериканський Комітет Розвитку, який дбав би про те, щоб ідеї Союзу для Поступу були здійснювані. Над цими проєктами колишніх президентів радитимуть міністри закордонних держав на з'їзді в Сан Павлю в Бразилії в жовтні цього року. ЗДА завжди були за те, щоб всі міжамериканські справи вирішувалися спільно, але пропозиції колишнього бразилійського президента Кубічека є занадто однобічні, бо він хоче вірити в те, що невдачу з програмою Союзу для Поступу завинили самі ЗДА. Д-р Кубічек сказав в Раді Орган. Американсь. Держав, що „між обіцянками президента Кеннеді і їхнім здійсненням лежить заморожена зона". Колишній президент Ллерас заявив, що в деччому завинили і латинські американські держави в тому, що не є здійснена програма Союзу для Поступу.

ЗДА не мають стільки бомб, щоб 1,250 разів знищити СССР — каже Пентаґон

Ню Йорк. — Приватна дослідна група недавно опублікувала свій звіт, в якому твердить, що ЗДА мають забагато зброї і збройних сил потрібних до власної оборони. Цей звіт видав професор промислової інженерії в Колюмбійському університеті Сеймор Мелмен, який твердить, що ЗДА мають стільки атомових бомб, що могли 1 250 разів знищити СССР. Ця група каже, що запропонований Департаментом Оборони військовий бюджет в сумі $56-702 000 000 можна б зменшити на $22 більйони і це не пошкодило б обороні цієї країни. На це твердження проф. Мелмена відповідає асистент секретаря оборони Чарлз Дж. Гітч, який каже, що оцінка збройних сил ЗДА приватною дослідною групою є неправдива. Гітч звертає увагу на те, що ворог знищив би якусь частину збройних сил цієї країни, коли б несподівано напав на ЗДА. Тому обороняли б Америку тільки ті бомби, які залишилися б після ворожого налету. Гітч твердить, що Мелмен вповні помиляється, коли твердить, що ЗДА зацікавленні у знищенні ворожих міст. ЗДА хотіли б зберегти стільки збройної сили, щоб за одним махом внеможливити свою атаку на цю країну. „Тому ми потребуємо більше зброї, ніж вимагало б само тільки знищення совєтських міст" — твердить асистент секретаря оборони.

Плянують викопати новий Панамський канал за допомогою атомових бомб

Сан Дієґо, Каліфорнія. — Асистент секретаря оборони д-р Джералд В. Джансон, промовляючи на симпозіюмі Каліфорнійського університету, казав, що можна буде викопати атомовою енерґією новий канал через Панаму, бо теперішній канал не може обслужити всіх кораблів. За допомогою 25-ох атомових бомб можна б викопати новий канал за кошти на 7 разів менші, як звичайними засобами. Атомовою енерґією можна викопати один кубічний ярд за 5 центів, а звичайними засобами мало б коштувати коло $2. Найбільшою перешкодою мало б бути те, що люди бояться радіяції. Але недавні тести в Неваді виявили, що можна значно зредукувати радіоактивність. Науковці заявляють, що мали б відбутися публічні дебати перед здійсненням пляну будови нового каналу через Панамську шийку. Треба б поінформувати громадянство, що воно не терпітиме від радіяції. Треба б 25-ох атомових експльозій. Робітники могли б почати працю місяць після вибухів. Викопання каналу звичайними засобами коштувало б більше як $5 більйонів, а за допомогою атомових бомб — $750 мільйонів.

Юлія Добош, яка від 10-ох років вчителювала у Филядельфії та в останньому часі у Нюарку, Н. Дж., осягнула 8 червня ц. р. в Сетон Голл - університеті в Нюарку ступінь „бечелор оф сайєнс" у ділянці виховання. Юлія Добош є членом 371 Відділу УНСоюзу.

У цьому тижні має закінчитись надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї ОН

Об'єднані Нації. — Надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй має закінчитись в цьому тижні прийняттям резолюції у тих фінансових справах, задля яких її скликано. Центральною проблемою було і є фінансування мирових місій Об'єднаних Націй на Середньому Сході — на прикордонні Ізраїлю і Єгипту — та в Конґо. Якщо Генеральний Секретар У Тант не дістане уповноваження на продовжування цих місій бодай до кінця цього року, то вони повинні закінчитись 30 червня ц. р. Тому, що воно було б рівнозначне з започаткуванням нової поважної політичної кризи в обох названих запальних пунктах, то загально вважають, що Генеральна Асамблея рішить ті місії покищо продовжувати. Зате фінансування їх спричинило поважний спір між членами ОН, однаково принципового, як практично-грошового характеру. Існують чотири проєкти резолюції і тепер йдуть закулісові наради над знайденням компромісової формули, яка дозволяла б Совєтському Союзові і Франції зберегти їх принципову опозицію проти місій, що їх не ухвалила була Рада Безпеки, з одночасним вможливленням вести їх і фінансувати.

Криза уряду в Італії поглиблюється

Рим. — Ліві соціялісти Пієтра Ненні відмовили підтримки десиґнованому на прем'єра Альдо Моро, всупереч попередній згоді названого соціялістичного лідера, який в довгих нарадах з Альдо Моро, представником Християнсько - демократичної партії, дійшов був до порозуміння. Однак бурхливі збори Центрального Комітету ліво - соціялістичної партії перекинули рішення її лідера, який мав до вибору: або зректися свого становища генерального секретаря, або повинуватись радикально лівій партійній групі, яка зискала переваґу. Ці ліво - соціялістичні радикалиліцитуються в радикалізмі з комуністами та радше бажають вернутись до парляментарної спілки з комуністами, як підтримувати центролівий уряд, очолюваний християнським демократом. Християнські демократи, разом із правими соціял-демократами та республіканцями не мають ще потрібної парляментарної більшости і тому уряд може втриматися тільки тоді, коли ліві соціялісти стримаються від голосування у принципових справах. Не відомо, чи Альдо Моро пробуватиме таки створити уряд меншости з самих християнських демократів, чи зречеться своєї місії і запропонує президентові Антоніо Сені доручити іншому політикові творити уряд.

Де Ґоль натякає на свій відхід від влади

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль, закінчивши в минулу неділю 16 ц. м. п'ятиденну подорож по захід. - центральній Франції, вернувся до Парижу, залишивши після тієї подорожі враження, що виголошені ним під час тієї подорожі промови були його лебединим співом". Стрічаючись всюди з ентузіястичним прийняттям, де Ґоль кількакратно в різних місцевостях натякав, що це його остання безпосередня зустріч з провінційним французьким громадянством. В усіх своїх публічних виступах в тому останньому тижні де Ґоль говорив про конечність збереження заведеної ним державної системи також після його відходу від влади та апелював до громадянства, щоб воно прийняло того кандидата, що його він запропонує на свого заступника. Де Ґоль має тепер 72 роки і гадають, що він сам вже не буде кандидувати у виборах на президента в 1965 році, а тільки назве кандидата на свого наступника. Газетні коментатори сумніваються, чи той наступник зможе користуватись таким авторитетом, як його здобув собі Шарль де Ґоль, і зберегти теперішню систему влади, яку критикують всі французькі політичні партії, за вийнятком партії де Ґоля.

Биковський і Терешкова літають все ще довкола Землі

Совєтські космонавти Валерій Биковський і Валентина Терешкова.

Москва. — Підполковник Валерій Биковський і поручник Валентина Терешкова все ще втримуються в космосі, при чому Биковський побив вже рекорд майора Адріяна Ніколаєва з серпня мин. року, який окружив був Землю 64 рази. В понеділок „Восток У" Биковського втратив на віддалі від Землі. Первісна віддаль була к. 146 миль, а зменшилась до 125.5 та навіть до 102.5. Обоє астронавти летіли якийсь час поруч на віддалі 5-ох кілометрів одно від одного (3 миль). Вони стоять у постійному радіо-телефонічному контакті, як також із контрольною стацією в ближче неназваному пункті в Совєтах. Засекреченою є теж та особа з контрольного пункту, яка веде з ними розмови і дає їм вказівки. Впродовж якогось часу в понеділок між контрольними пунктами і „Востоком УІ" перервалась комунікація. Згодом виявилось, що Терешкова всупереч визначеному їй поділові годин — заснула. У минулий понеділок о год. 10 вечером московського часу вона окружила була Землю вже 23 рази, отож перевищила вже майора Л. Гордона Купера, який в минулому місяці окружив Землю 22 рази. В Совєтах і в Східній Европі показувано кількакратно на телевізії обоїх астронавтів. Коли Терешкова дізналась про реакцію підсовєтської публіки на вістку про її лет, то вона вдоволено сміялась. Які вони дістали доручення щодо довжини часу перебування в космосі — далі нічого не сказано. Зате появились поголоски, що до них має буцім-то приєднатись ще третій космонавт.

ПРЕМ'ЄР МЕКМІЛЛЕН ДІСТАВ ДОВІР'Я МАЛОЮ БІЛЬШІСТЮ

Лондон. — Британський прем'єр Гаролд Мекміллен формально виграв у парляментарній дебаті в минулий понеділок 17 червня, яка велась над т. зв. аферою Профумо і закінчилась голосуванням над вотумом недовір'я, що його зголосила соціялістична опозиція. У голосуванні було 321 проти 252 у користь уряду Мекміллена, себто досить достатня більшість 69 голосів. Однак звичайна більшість Консервативної партії в палаті громад над полученими голосами Партії Праці і Ліберальної партії є 92, отож 27 консервативних послів стримались від голосування. Саме цей момент, як також той, що в 6 і пів-годинній дебаті не тільки опозиційні посли з Партії Праці і Ліберальної гостро атакували прем'єра Мекміллена, але й деякі консервативні, заважив на тому, що становище уряду Мекміллена внаслідку понеділкового засідання парляменту сильно захиталось. За конституцією і традицією британський прем'єр не є обов'язаний димісіонувати перед законним закінченням його терміну урядування, який в даному випадку кінчається осінню 1964. Виключно від прем'єра залежить, коли він поручить королеві розв'язати парлямент і розписати нові вибори.

Понеділкова драматична парляментарна дебата стосувалась скандалу, який настав в Британії 5 червня ц. р., коли військовий міністер Джон Профумо зрікся свого становища, склавши заяву, що він говорив неправду в заяві перед парляментом з 22 березня ц. р., колито він рішуче заперечив, наче б він стояв у близьких зв'язках з 21-річною дівчиною легких обичаїв, Кристиною Кілер, яка в тому самому часі була приятелькою совєтського морського атташе капітана Євгенія Іванова. Атаку проти Гаролда Мекміллена розпочав лідер Партії Праці Гаролд Вілсон, оскарживши прем'єра, що він „з політичних причин грався безпекою країни", сподіваючися, що не виявиться „чотирикутник", який складався з міністра Профумо, названої дівчини, совєтського капітана і д-ра Стефена Варда, який познайомив був ту дівчину з обома названими мужчинами та який згодом просив Кристину Кілер дістати від Профумо інформацію, коли Західня Німеччина дістане від альянтів атомову зброю. Вілсон назвав д-ра Варда знаряддям Совєтів. Гаролд Вілсон твердив, що ніхто не може знати, чи дійсно не було „порушення безпеки", як це твердять військові чинники, бо — мовляв — ніхто не може знати про це із 100 відсотковою певністю. Він закидав Мекміллейові, що той легковажно ставився до пліток, що віддавна кружляли довкола особи Профумо. Власті безпеки перестерігали Профумо вже в минулому році, щоб він зірвав з Кристиною Кілер. Головною обороною прем'єра Мекміллена було те, що він мусів вірити своєму колезі з ради міністрів і не міг знати, що той місяцями свідомо обріхував його та що той захоче складати перед парляментом брехливу заяву. Далі Мекміллен стверджував, що власті безпеки не повідомили його про своє первісне засекречене слідство та про те, що вони стежать за військовим міністром, Кристиною Кілер, совєтським капітаном і д-ром Вардом, що був тим, який їх в'язав. Мекміллен висловив „глибокий жаль" з приводу поведення британських властей безпеки, які затаїли перед ним, прем'єром, свій перший звіт про те підозріле знайомство Джона Профумо та про існуючий риск для безпеки Британії. Мекміллен вийшов із залі парляменту очевидячки глибоко потрясений і пригноблений при окликах опозиції „до димісії". Загально вважають, що він зречеться вкедовзі, але не буде пропонувати нових виборів раніше, як літом наступного року.

Вже називають наступників британського прем'єра Мекміллена

Лондон. — Передбачаючи, що в парляментній дебаті над „аферою Профумо" британський прем'єр Гаролд Мекміллен формально переможе, себто матиме достатнє число голосів для прийняття його деклярації і відкинення інтерпеляцій Партії Праці, газети все ж погоджуються, що насправді це кінець кар'єри того британського державного мужа. Загально вважають, що 69-літній Гаролд Мекміллен, який став наступником Антоні Ідена, зречеться свого становища літом цього року, коли вже затихне галас з приводу „афери Профумо", і що королева призначить такого нового прем'єра, який буде старатися відзискати в публічній опінії повагу до Консервативної партії. Нові вибори мають відбутися кругло за рік. Найповажнішими є два кандидати: 55-річний вайкавнт Гейлсгем, президент палати лордів і міністер науки та спорту, — і 60-річний Р. А. Батлер, віце-прем'єр та міністер для справ центральної Африки, кол. міністер внутрішніх справ. Тому, що за звичаєвим правом прем'єрами в Британії не можуть бути члени палати лордів, тільки палати громад, то вайкавнт Гейлсгем дістане змогу зректися свого місця в палаті лордів за законом, який саме тепер є на денному порядку законодатних палат. Гейлсгем має славу першорядного промовця і його реторичний талант і темперамент порівнюють із Черчілевим. Зате Батлер є дуже холодний, стриманий і суворий логічним арґументуванням.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** заявив Конґресові, що, на його думку, уряд повинен дати три чверті одного більйона долярів на побудову літака, що летів би зі швидкістю більшою від звука. Дол. 250,000,000 мали б дати приватні фірми, які будували б той літак, і які потім могли б із нього користати. Самі приватні фірми не можуть витратити одного більйона на будову першого пробного, найшвидшого в світі пасажирського літака, — гадає Президент.

● **Колишній президент** Двайт Д. Айзенгавер погодився на те, щоб коедукаційний гуманістичний колледж (ліберал артс колледж) в Сенека Фоллс, Н. Й., називався його іменем. Цей колледж буде збудований на західнім березі озера Каюґа, на площі, що обіймає 300 акрів. Будова має коштувати дол. 10 мільйонів, і покищо зібрали дол. 200,000.

● **У фінансових колах** передбачають, що акції тих компаній, які мають свої філії в Канаді, можуть дещо втратити на ціні внаслідок того, що канадійський уряд збільшить податки від прибутків від дивіденд від тих акцій. І так вже в першому дні після того, як в канадійському парляменті повідомили про більші податки, перші впали акції Анґло - Кенедієн Телефон Компані.

● **Протиракетна ракета** Ніке-Зевес при кінці тижня знищила над Пацифіком далекосяжну ракету Атлас, яку випустили були з летунської бази Ванденберґ в Каліфорнії. Атлас перелетів коло 5,000 миль, де проти нього вилетіла ракета Ніке Зевес. Це вже шостий успіх протиракетної ракети Ніке - Зевес, яка не втішається прихильністю секретаря оборони МекНамари.

● **Секретар внутрішніх справ** Стюарт Юдолл висловив свою надію в те, що в найближчому часі можна буде осолоджувати морську воду дешевше, як це було досі, і за 60 центів можна буде осолоджувати 1000 ґалонів води. Тепер осолодження 1000 ґалонів соленої води коштує від одного доляра до дол. 1.25.

У СВІТІ

● **Східньо - берлінські комуністи** розкинули барикади і частину внутрішньо - берлінського муру на Вальтерсдорфер-шосе і відкрили там новий перехідний пункт, головно для тих західніх подорожників до та з Західнього Берліну, які хочуть користати з летовища в Шенефельді у Східньому Берліні. Дотепер треба було їхати на те летовище довгою окружною дорогою. Однак східньо - берлінські власті далі забороняють користуватись цим переходом західнім берлінцям, що хочуть відвідати своїх кревних.

● **Американські втрати у Південному В'єтнамі** зросли до 42-х військовиків, вбитих під час воєнних дій і 42-х, які згинули в різних нещасливих випадках. Останньою жертвою був капітан, який згинув внаслідку острілювання південно-в'єтнамського відділу комуністичними партизанами з засідки.

● **84-літній лорд Бівербрук**, англійський пресовий магнат, одружився з 54-літньою вдовою по канадійському багатиреві, леді Дунн з дому Крістофорідес. Вони подружились буцім-то в жовтні мин. року і виявив це один канадійський часопис, але лондонський „Дейлі Експрес", один із часописів, що їх власником є лорд Бівербрук, твердить, що вінчання відбулося щойно 7 червня цього року.

● **Індійський міністер** копалень і нафтового промислу К. Д. Малявія, близький приятель колишнього військового міністра і совєтофіла Крішни Менона, зрікся після того, як прем'єр Неру дістав спеціяльне звідомлення про політичні хабарі, що їх той міністер діставав від промисловців. Ліві погляди того міністра проявлялись між іншим у тому, що він не дозволяв на будь-які нові інвестиції та поширювання трансакцій західніх нафтових компаній на терені Індії.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Поглиблення кризи ОН

Надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що розпочалася 14-го травня цього року, добігає до кінця. Вона була скликана спеціяльно для санування фінансів Об'єднаних Націй, що їх кризу спричинили деякі держави заляганням у вплачуванні членських внесків, а деякі — відмовою платити взагалі будь-що на дуже коштовні так звані мирові місії Об'єднаних Націй, сполучені з висиланням до загрожених пунктів ґльобу спеціяльних військових формацій. Такі місії вислано було на прикордоння Ізраїлю і Єгипту після воєнного походу проти Єгипту Британії, Франції та Ізраїлю в 1956-му році, і до Конґа, після вибуху анархії і громадянської війни в тій країні влітї 1960-го року. До того ж, зростаюче число держав - членів ОН — їх тепер є уже 111 — збільшує їх адміністраційні кошти. Ці нові держави - члени, вчорашні африканські колонії, як теж більшість азійських і південно - американських країн, покликаючись на свою бідність, вплачують дуже малі членські внески або не платять нічого. Об'єднані Нації пробували рятуватись випуском бондів на $200 000 000, але за поверх півтора року і досі їх не розпродано.

До цих матеріяльних клопотів ОН приєднались і політичні. Щоб підмурувати „принциповими" аргументами свою нехіть платити на такі місії ОН, які мають заводити мир і лад в країнах, де Москва розпалює хаос і війну, — большевики проголосили „засаду", що не Генеральна Асамблея, а лише Рада Безпеки уповноважена рішати про висилання таких місій. А в Раді Безпеки СССР має право „вета" і тому кожну таку справу може провалити. Водночас, щоб розхитати членську дисципліну в ОН та вможливити державам - членам багато від ОН вимагати, але з свого боку нічого їм не давати, СССР виступив проти автоматичного стосування у практиці 19-ої статті чартеру ОН, в якій сказано, що держави, які більше як два роки залягають із своїми внесками до каси ОН, втрачають право голосу. СССР вимагає, що в кожному такому випадку щонайменше дві треті Генеральної Асамблеї мусять висловитись за стосування цієї статті. Кризу поглибила Франція, яка приєдналась до цього совєтського становища, виступивши також проти принципу, за яким меншість членів Генеральної Асамблеї мусить підпорядковуватись рішенню більшости, бо — мовляв — тоді Генеральна Асамблея перетвориться у „надуряд", якому Франція не хоче і не буде підпорядковуватися.

Генеральний секретар ОН У Тант, обстоюючи право Генеральної Асамблеї висилати мирові місії, боронив рацію таких місій, які на місцях рятують мир, зате визнав за „непрактичний" засіб висилання збройної сили ОН проти агресорів. У Тант не сказав, що саме має статися у подібному випадку, як то було з агресією комуністів проти Південної Кореї, але ця його теза прозоро обмежує компетенції Об'єднаних Націй, залишаючи великим державам вирішування великих проблем — мирно або збройно.

Таким чином під час цієї надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї, якою широка публічна опінія мало цікавилася, насправді сталася поважна подія: знову значно зменшено повагу, практичне значення і престиж Об'єднаних Націй. Не тільки СССР, а й Франція виступила проти права Генеральної Асамблеї діяти понад Раду Безпеки, яка своїм „вето" паралізує ту установу, а сам генеральний секретар обмежує вже право Об'єднаних Націй активно діяти проти воєнного агресора. Ясно, що міжнародний авторитет Об'єднаних Націй мусить падати щораз нижче.

Трагічне жниво

Трагічна смерть в автомобільній катастрофі з кінцем минулого тижня двох надійних, юних українок, 17-літньої Христини та 13-літньої Віри Радьо з Гартфорду, і 40-літньої українки - громадянки Марії Новосад в Ню Йорку не може не звернути окремої уваги на ту страшну загрозу на шляхах нашої країни і на вулицях наших міст. Обидва трагічні випадки характеризують те страшне жниво смерти від нещасливих випадків, що їх реєструє кожний день, не кажучи про ту справжню масакру на шляхах, що трапляється під час довших кінців тижня.

Перший із згаданих випадків, що трапився з юначками Христиною і Вірою Радьо, повинен послужити великим „мементом" для тих, що вибираються в подорож автом. Ховзька дорога, дефект авта, втома чи неувага водія і безліч подібних причин сіють смерть і спустошення не тільки серед „винних", але й тих, що цілком припадково були в той час і на тому місці, де й коли трапилася катастрофа. Другий випадок, трагічна смерть Марії Новосад, пригадує не меншу небезпеку й для тих, що не користуються автомобілями самі.

З такими випадками, при недосконалості людини і машини, завжди треба рахуватися і зі свого боку зробити все можливе, щоб проти такого нещастя як слід забезпечитись. Кожний відповідає і за себе і за тих інших, що можуть потерпіти у нещасливому випадку. Насамперед треба пильнувати, щоб наш автомобіль був у найкращому технічному порядку. Введені тепер в автомобілях пояси для водія і подорожних безпеку поважно збільшують. На шляхах треба точно придержуватись вказуваної законом швидкости їзди. Занадто повільна їзда може так само причинитись до нещасливого випадку, як і занадто швидка. Вправність та увага водія мають рішальне значення не тільки для його власної безпеки, але й для безпеки тих, що їдуть з ним або кого він на шляхах зустрічає. Добре сказано в одному з шоферських підручників, що за кожним разом, як водій автомобіля відвертає свої очі із шляху, по якому їде, він глядить за клопотом для себе і для інших.

Очевидно, нещасливі випадки траплялися й тоді, коли ще не було автомобілів, траплятимуться вони і в майбутньому. Немає бо на світі нічого досконалого, немає досконалої ані людини, ані машини. Але відповідна уважливість число цих випадків може поважно зменшити.

Усі три жертви випадків, про які мова, були надійними й свідомими членами своєї громади. Їхнє членство та забезпечення в Українському Народному Союзі тільки підкреслюють цю свідомість. Сьогодні по них розпачають їхні найближчі, яким щиро співчуває вся наша громада. Те, що сталося, вже не відстанеться. Але ці чергові болючі жертви страшного жнива смерти в нещасливих випадках були б ще болючіші, якби з них не витягнули відповідної науки ті, що в живих. З пошани для тих, що впали жертвою, і із співчуття до їх рідних, що горюють по такій великій і незасупній втраті.

Нещасливі автомобільні випадки із жертвами в людях є найстрашніші і найболючіші, але вони не вичерпують ще того трагічного жнива на американських шляхах і вулицях. До цього бо ще долучуються мільйонові і, мабуть, більйонові матеріяльні втрати. Здається, якби так тільки малий відсоток тих грошей, що їх витрачають наші громадяни на направу понівечених у нещасливих випадках автомобілів, обернути на добрі цілі, то нашим політичним, культурним, виховним, харитативним та подібним потребам ніколи не бракувало б фондів.

„НАША СПРАВА СПРАВЕДЛИВА І СВЯТА..."

Слово Преос. Кир Иосафата Шмондюка, Єпископа Отемфорду, на святі „Поклін Героям" на Оселі СУМА в неділю, 16-го червня 1963-го року.

„Влаженні мертві, що в Господі вмирають; так вже говорить Дух, щоб вспокоїлись від трудів своїх; діла ж їх ідуть слідом за ними".

— Апокаліпсис, 14:13

Дорогі в Христі
Брати і Сестри!

Сьогодні ми зійшлися тут, в цій Українській Оселі, щоб з нагоди щорічних святкувань — поминок в часі Зелених Свят — помолитися і віддати поклін помершим. Це прекрасний український звичай, оснований на словах св. Письма, де в книзі другій Макавеїв, у 12-ій главі, в 46 стиху, читаємо: „Свята і спасенна думка є пам'ятати-молитися за померших, щоб вони звільнилися від своїх гріхів". Між померщими ми особливіше згадуємо національних героїв, що працювали, терпіли і віддали своє життя за свій край, за своїх братів, за кращу долю своєї Батьківщини.

Це добра нагода нам всім застановитися над великою, святою справою, із-за якої наші герої боролись, а багато з них і віддали своє життя. Українцям сучасного покоління треба глибокого переконання у справедливості своїх національних змагань; треба, щоб ці переконання основувались не тільки на земських, дочасних засадах, які не запевнять народові тривалого миру, порядку і щастя, але на правах, що їх Всевишній Господь вложив в природу людини.

Так, як Господь вложив взірцевий порядок в природу, що його називаємо фізичний порядок, так вложив Він і порядок в природу людини. Цей порядок називаємо моральним порядком, або моральним законом тому, що він оснований на здоровому людському розумі і на свобідній волі.

Ціль чоловіка двояка: вічне щастя в Бозі у небі після смерти і дочасне щастя тут на землі. Вічне щастя осягне людина, коли з'єдиниться злучиться з Божественним Спасителем, Ісусом Христом в Його Містичному Тілі, яким є Його Свята Церква. Через св. Церкву Христос очищує людину від первородного та від особистих гріхів, заєдно подає їй ласку, поміч заховати Його заповіді, творити добрі діла і тим заслужити собі на вічну нагороду. Це є суть християнського совершенства; це є те християнське, справжнє християнське життя, що його зобов'язана кожна людина провадити.

Друга ціль людини, підпорядкована тій першій, надприродній цілі, це — дочасне щастя тут, на землі. Це щастя залежить на тому, що людина вдосконалює своє відношення до природи, до зовнішнього матеріяльного світу, пізнає всі закони в природі й їх впрягає собі на службу. Тим вона набирає знання, вдосконалює свій розум. Все ж таки те вдосконалення людини не є повне, і тому Господь створив людину так, що вона родиться в родині, в тій першій клітині людської спільноти. І так людина в родинному житті шукає земського щастя. Однак, і те родинне життя не дає їй совершенного щастя тут, на землі. Для кращого вдосконалення того земного щастя, родини лучаться, і так поступово постають більші громади, вищі соціяльні організми, з чого витворюються остаточно спільнота мови, крови, спільні звичаї, спільна культура і спільні змагання жити своїм власним життям, власними ідеалами і стремління до політичної самоуправи. Все це випливає з природного права. Такий Порядок створив сам Господь, Творець природи.

Треба, однак, пам'ятати, що там де є права, там мусять бути й обов'язки; одне без другого не може існувати. Не можна стреміти лише до власного щастя, забуваючи чи нехтуючи правом до щастя другого. І це, мої Дорогі в Христі, відноситься до одиниці, громади і до держави. Бо не можна собі уявити життя так, щоб хтось посідав лише права та привілеї, а не мав ніяких обов'язків. Це є головна засада природного права. І тому ті, що вимагають права для себе, а забувають про свої обов'язки, є тими власне людьми, що одною рукою будують, а другою руйнують. (Енцикліка „Мир на Землі"). В добре упорядкованій людській спільноті вимагається, щоб люди визнавали і заховували обопільні права й обов'язки.

Гідність людської особи вимагає, щоб людина користувалася свобідним правом діяння і відповідальністю за свої вчинки. Всі акти людини повинні бути свобідні, згідні із свободою совісти, без зовнішнього насильства. Держава, як найвища суспільна організація, має помогти одиниці розвинутися, а не придушувати її; вона має реґулювати обов'язки й права і тим сприяти загальному добру.

Одною з питоменностей нашої доби є змагання народів до свого свобідного життя. Одні з них уже одержали свою незалежність, а другі є на дорозі до осягнення цієї незалежности. І це є згідне з Божим правом. Бо ніхто не хоче бути підданим якоїсь політичної сили, що є поза границями даного народу, бути чиєюсь колонією. Святої пам'яті Папа Іван XXIII дальше вчить, що серед многих так званих колоніяльних народів, які були сотками літ під чужою владою, щезає комплекс меншовартости, як також уступає комплекс вищости тих народів, що панували колись над іншими.

Український нарід давно, століттями, домагався своїх природних прав. Він не тільки вчора збудився і почав змагатися за свої права, як це сталось з деякими африканськими народами. Вже добігає тисяча літ, як український нарід, охрестившись, взяв у свої руки свою долю і протягом історії мав багато світлих моментів державно - незалежного життя. Світла доба Володимира Великого й Ярослава Мудрого, якою-то гордилися такі наші славні люди, як перший українець на Київському Митрополичому престолі, Іларіон чи паломник ігумен Данило. Треба нам учитись нашої історії, треба шукати тих світлих моментів із життя нашого народу, треба будувати своє майбутнє на цих гарних примірах із минулого.

Переглядаючи сторінки нашої історії, ми знаходимо й сумні, і то дуже сумні, моменти. Після того світлого періоду, про який я згадав, прийшли сумні роки, а то й століт-

(Закінчення на стор. 3-ій)

КЛЯСА 1963

Цього місяця коледжі та університети закінчують шкільний, 1963-ий рік і випускають на ринок праці тисячі нових висококваліфікованих працівників.

Статистичне бюро Департаменту Праці подає, що 440 000 студентів здобудуть цього року титули бакалаврів, а 95 000 — магістрів або докторів. Таким чином цьогорічна кляса випускників, так звана „кляса 1963 р." є найчисленнішою в історії ЗДА.

Відразу треба зазначити, що від 65 до 80% із тих 440 000 студентів, які здобули бакалавреат, не шукатимуть постійної праці, бо вони продовжуватимуть навчання, щоб здобути вищі академічні ступені.

Секретар праці Віллард Вірц повторив свій заклик до американської молоді, щоб не покидала передчасно шкільних лавок, бо інакше не дістане праці або, в найкращому випадку, дістане слабооплачувану працю і вічно перебуватиме в стані непевності.

Вже тепер нефахові робітники із трудом можуть знайти роботу, тоді як цьогорічні випускники академічних шкіл можуть навіть вибирати собі вигідніше місце, бо запотребування перевищає подачу. Про це свідчить інтерву, що його провели в Пенсилвенійському університеті 677 працедавців із 1 000 студентів-сеньйорів. Відрадним явищем є й те, що заробітня платня, яку пропонують цьогорічним випускникам на 2-4% більша, як минулого року.

Варто дещо більше сказати про умови праці випускників кляси 1963-го року, яка складається з молодих чоловіків і жінок, що почали навчатися в 1947-му році.

Цього року ринок праці найбільше потребує фізиків, математиків, хеміків, інженерів, бухгальнерів - книговодів і вчителів. Очевидно, важко буде знайти потрібне число інженерів та науковців, щоб заповнити урядові становища, бо уряд платить дещо менше, як приватні компанії.

Директорка бюра посередництва праці при Шикаґівському університеті, Аніта Сандтки, заявляє, що відчувається велика недостача вчителів. І тому в багатьох школах збільшують початкові платні новим учителям математики, хемії та фізики, щоб вони не йшли на працю до приватних промислових компаній.

На основі статистики Департаменту Праці цьогорічні випускники матимуть початкові заробітні платні в розмірі 4 500 до 7.200 долярів річно. Найменші платні одержуватимуть випускники, що спеціялізувалися в так званих гуманістичних предметах, а найбільші ті, що покінчили електричну і механічну інженерію. Фізики і математики цього року матимуть платні збільшені на 13.7% і 11.8%.

Легко зможуть дістати працю також випускники дворічних коледжів, джюньйор коледжів або технічних інститутів, але їхні початкові платні становитимуть лише 3 600 до 6-000 долярів річно. Вони знайдуть працю в ділянках інженерії або як асистенти в медичних та санітарних закладах. Після дворічного навчання деякі з них дістануть платні, як ті випускники, які покінчили 4-річні гуманістичні студії. Однак представник Стенфордського університету стверджує виразну тенденцію до збільшення платень також і працівникам гуманістичних фахів.

Тенденція до продовжування студій після здобуття титулу бакалавра виявляється і в дівочих коледжах. І так, адміністрація коледжів Смита і Мавнт Голіок повідомляє, що одна третина дівчат, які вже мають бакалавреат, не залишила школи цього року. Те саме можна сказати й про жіночі академічні школи: Бернарда, Брин Мора, Редкліффа і Вассара.

Половина випускниць цих дівочих шкіл дістає працю в різних приватних і урядових інституціях, а решта буде вчитися далі, викладатиме в школах або сполучатиме навчання із заробітковою працею. Цього року вони також дістануть платні дещо більші, як пропонували початківцям минулого року: в неприбуткових організаціях — від 2 860 і в промислових та дослідних закладах — від 5 940 долярів. Інтернешенел Бизнес Мешінс, забезпеченеві корпорації та реклявові фірми пропонують найвищі заробітні платні.

Референт шкільних справ „Ню Йорк Таймсу", Фред М. Гечінґер, звертає увагу й на те, що цьогорічні американські випускниці здебільша одружуються зараз після закінчення школи. Однак, уже й посеред студенток є поважне число одружених. Чимало випускниць після ґрадуації беруться за працю, щоб допомогти чоловікові докінчити студії. Оцей гін до одруження є причиною того, що випускники коледжів і університетів не радо беруться за таку працю, яка сполучена з деяким ризиком, наприклад, праця в новоствореній компанії, бо вони, як батьки родин, хочуть мати забезпечене становище.

При цій нагоді треба ще раз пригадати нашим батькам, щоб допомогли своїм дітям закінчити школу, коли не коледж чи університет, то, принаймні, повну середню або якусь фахову школу, на рівні середньої. Без фахового знання в найближчих роках важко буде дістати працю.

Це й мав на увазі Український Народний Союз, відкривши в своїй забезпеченевій системі добру і легку можливість для батьків забезпечити своїм дітям необхідні фонди на студії. Це — забезпечення на так звану коледжову грамоту. Забезпечивши свою дитину в цьому роді забезпечення, батьки малими місячними вкладками заощаджують для своєї дитини відповідну суму, яку вона одержить, осягнувши 18 років життя. Факт, що повна сума забезпечення є всилі на випадок нещастя, тільки збільшує вартість цього забезпечення.

КНИЖКА ПРО ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА

З кінцем травня ц. р. одночасно в Лондоні й Ню Йорку появилася книжка п. з. „Схил і упадок Ллойда Джорджа" — про найбільш маркантну і контроверсійну особу з часу першої світової війни, колишнього визначного державного мужа Великої Британії. Чим для Англії під час другої світової війни був Вінстон Черчилл, тим до деякої міри був для неї під час першої світової воєнної завірюхи темпераментний керманич державного корабля — Ллойд Джордж. Автором цієї книжки є відомий пресовий магнат Англії, лорд Бівербрук.

В аналах українських визвольних змагань, а також в мемуарах чільних наших діячів доволі часто фіґурує цей визначний державний муж Англії, в руках якого знаходився ключ до розв'язки не одної складної міжнародної проблеми. Очі й серця тодішніх наших політиків довго й надаремно шукали у цього всесильного лідера Антанти порятунку, а в кращому разі — зрозуміння українських національних аспірацій.

Політична й державна кар'єра Ллойда Джорджа є чи не єдиною в своєму роді протягом останнього півсторіччя. Ані один державний муж Великої Британії не осягнув так скоро й легко вершка слави, щоб потім за яких чотири роки скотитися у пропасть повного забуття.

Книжка лорда Бівербрука повністю розкриває причини так рідко подибуваного в житті висококультурних народів „викинення на смітник історії" державного мужа високого калібру. Саме цій особистій трагедії колишнього прем'єр-міністра Англії присвятив знаменитий публіцист і „король британської преси" Бівербрук 320 сторінок своєї найновішої публікації. Переживши „з пером в руці" обидві світові війни, маючи за останніх сорок років своєї журналістичної кар'єри близькі контакти мало не з усіма визначними державними діячами цього періоду, лорд Бівебрук був спроможний дати світові сильветку цього найбільшого „політичного банкрута" Европи. Він збагнув і висвітлив низку зовсім невідомих для публіки фактів, зв'язаних із життям Ллойда Джорджа.

Ім'я Ллойда Джорджа заблисло в Европі ясним метеоритом у 1918-му році, коли став він прем'єр - міністром коаліційного кабінету Великої Британії, створеного з лібералів і консерватистів. Завзятущий ліберал, — Ллойд Джордж за два - три роки урядування обурив проти себе ліве крило консервативної партії. Рік 1921-ий став фатальним для цього політика, його особу так не злюбило тодішнє суспільство Англії, що він ще за свого життя був „живцем похований" своїми земляками.

На думку лорда Бівербрука, Ллойд Джордж був людиною без жадних принципів в особистому, а ще більше в державному й політичному житті. „Засліплений амбіцією, він був переконаний у своєму божественному післанництві керувати державою, при чому етичні моменти не мали ніякого значення в його політичних маневрах", — пише лорд Бівербрук. Проти нього в 1921 році збунтувалися члени його кабінету, навіть однопартійці, зокрема такі визначні особи, як Керзон і Біркеґед. Проти нього гостро виступав тоді ще молодий політик Вінстон Черчілл, в той час також член ліберальної партії. Посеред вічної гризні провадив закордонну політику під рукою свого „боса" Керзон; також помічник у справах Середущого Сходу, Остін Чемберлен, консерватист, мав багато клопотів із своїм шефом.

Наслідком глибоких непорозумінь та низьких інтриґ Ллойда Джорджа супроти своїх помічників у кабінеті, в першій мірі керівників, дорадників і фахівців в закордонній політиці, катастрофічно упав престиж Великої Британії, яка зазнала дипломатично-мілітарної поразки на Близькому Сході в так званій „боротьбі за Дарданелли".

В своїй книжці лорд Бівербрук признається з сатисфакцією, що й він у тих критичних роках причинився до „політичної" смерти загонистого й диктаторського Л. Джорджа, кинувши у своїй впливовій консервативній пресі бойове гасло: розірвати всі зв'язки з лібералами, зокрема з їхнім розперезаним лідером, Ллойдом Джорджем.

Під час виборів 1922 року консервативна партія здобула блискучу перемогу, і приблизно в той час ліберальна партія позбулася раз на завжди із своїх рядів британського політичного „месію", горезвісного Ллойда Джорда. Ніхто за ним не жалував, і його ім'я не згадувано протягом 23 років його життя в далекій провінції Англії.

I. Д-ч

Микола Галів

ЦІННИЙ СПАДОК МИКОЛИ КОВАЛЕВСЬКОГО

Микола Ковалевський: *При джерелах боротьби.* Спомини, враження, рефлексії. Накладом Марії Ковалевської. Інсбрук 1960, стор. 717.

(1)

Книжка пристійно видана у твердій, полотняній оправі з мистецькою обгорткою. В загальному так під зовнішнім, як і під змістовним оглядом заслуговує вона на увагу.

Микола Ковалевський належав до маркантних політичних діячів початку 20-го століття. Він був одним з творців української державности у 1918 р., учасником українських визвольних змагань, відомим кооператором і добрим публіцистом. Ще з юних років полюбив свій поневолений народ, для якого віддав все що мав найцінніщого, — свої сили, працю і досвід. Відданість для українського народу змусила його покинути рідні землі і піти на чужину, щоб далі працювати для добра і визволення України. Таким він залишився до останньої хвилини свого життя. Ще перед самою смертю, як пише автор передмови до його книжки, Іммануель Бірнбавм, вагався він і роздумував, чи не краще було б для України, коли б він був остався разом із народом, але приходив до переконання, що такя був би знищений, як багато інших його товаришів. Тому в його книжці відчувається біль душі, любов до правди і ненависть до зла та кривди, до поневолення і ярма. Невблаганна смерть перервала нитку його життя в 1957 р. в Інсбруці. Для сучасних і майбутніх поколінь залишив він спадщину — свою книжку, яка появилась заходами Марії Ковалевської.

Книжка „При джерелах боротьби" складається з вступного слова і трьох розділів, які охоплюють окремі періоди часу.

В першому розділі, який починається 1905 роком, автор широко описує соціяльні, економічні і політичні відносини на Україні, як також частково в Росії. На тлі мальовничої природи Чернігівщини коротко зупиняється він над родоводом родини Ковалевських. Окрему увагу присвячує т. зв. „кращим кругам" української спільноти, які творили підставу української інтеліґенції. Завдяки своєму упривілейованому становищу мали вони можливість висилати своїх дітей на студії до Києва, та Петербургу. Ті „кращі круги" автор книжки поділяє на дві частини: перша — це більшість, яка не проявляла зацікавлення народним життям, жила собі безжурно по хуторах і грала в карти; друга — значно менша, перейма-лась „ідеями часу" і видавала активних людей на громадському й політичному відтинках.

Принагідна зустріч М. Ковалевського, ще в юнацьких роках, з Шевченковим „Кобзарем" мала на нього великий вплив. „Кобзар" визначив життьовий шлях молодого М. Ковалевського.

1905 року М. Ковалевський вступає до чернігівської гімназії, де зустрічається з відмінними обставинами. Подає цікаві описи пансіону, в якому мешкав. Характеризує наставників і товаришів. Описує зустрічі з представниками різних політичних течій, тиск російської влади. Фактично представляє цілу ґаму різних проблем включно з жидівською. Після погрому жидів, — пише він — студенти провели збірку для жида-кравця.

В чернігівській гімназії вчились не тільки українці, але й росіяни. Очевидно між ними виникали різного роду непорозуміння. Українські гімназисти виступали проти російського нігілізму, вели українську роботу, виписували і читали газету „Рада". Поліція пильно слідкувала за українською молоддю і за найменші проступки учнів з гімназії виключали.

За читання української газети і приналежність до українського гуртка М. Ковалевський при переході до 5 кляси був змушений покинути чернігівську гімназію і їхати до Радома — Польщі, щоб там закінчувати середню освіту. При помочі тітки, яка викладала в Радомі французьку мову, М. Ковалевський дістався до гімназії.

Ситуація в радомській гімназії була дещо відмінна, як у чернігівській. В клясах існував поділ: окремо сиділи поляки, окремо росіяни, а окремо жиди. М. Ковалевського посадили між росіян.

В Радомі автор зустрічає українців і разом з ними творить український гурток, який відбуває по суботам сходини. На сходинах читають „Літературно - Науковий Вісник". Їхньою роботою цікавились польські гімназисти. Польська молодь тоді ділилась на тих, що ходили до російської гімназії, і тих, що бойкотували російські школи і вчились у приватних польських. Хоч поляки у той час не мали своєї держави, але їх відношення до України було незмінне.

Український гурток в Радомі проводив жваву працю. З часом до нього приєдналось кілька осіб, не-гімназистів, як Сидоренко, урядовець губернаторської канцелярії, і інші. Гурток улаштував у польській книгарні виставку української книжки. Серед експонатів цієї виставки були „Кобзар", „Енеїда", київська „Рада", харківський „Сніп", „Літературно - Науковий Вісник" і т.д. Виставка викликала велике зацікавлення. Люди заходили до книгарні, щоб купити ту чи іншу книжку. З поміччю виставки нав'язано контакт з поляками і пізніше влаштовувано спільні реферати з дискусіями на різні теми. Цей контакт скоро поширився, і українських представників запрошено на конференцію польської молоді у Варшаві

Хоч між польськими і українськими гімназистами існувала деяка співпраця, все ж вичувалось багато недоговореного: в той час йшла у Галичині завзята боротьба українців з поляками за українську мову. Активна участь М. Ковалевського в українському гуртку загрожувала йому арештом, від якого він утік після одержання матурального свідоцтва.

У 1912 році в Києві розгортався масовий український визвольний рух. Крім існуючих „Просвіти" і Українського Наукового Товариства, широку освітню працю проводив Український Клюб. Студентська молодь творила поважну організацію. Селянська молодь заливала Київ, і він щораз більше набирав українського характеру. Одні приходили на працю, інші на студії. Окреме значення мав часопис „Українська Хата", що його видавали Микита Шаповал і Павло Богацький,

З НОВИХ ВИДАНЬ

ДАВНЯ УКРАЇНА

Під таким наголовком випустило друком недавно американське видавництво „Флорем Парк Прес" у Медісон, Н. Дж., працю д-ра Миколи Чировського, професора економічних наук в Сітен Гол Університеті. Нашим читачам „Свободи" відоме це прізвище з численних його статтей на економічні теми. Перед шости роками вийшла друком англійською мовою його праця п. н. „Економічні фактори в розвою Росії", яка зустріла дуже гостру критику збоку промосковських наукових кол Америки.

У теперішній своїй праці автор обговорює соціяльно-економічну історію України від найдавніших часів аж по 1781 рік. Вартість цієї праці про Україну зрозуміла, якщо взяти до уваги факт, що ще й досі в цілому західньому світі, і зокрема в Америці, не тільки проблема України, але й ціла її історія та культура представлені у викривленому світлі. Про це подбала уже довголітня московська пропаганда та т. зв. російська наука в минулому і сьогодні, заперечуючи „науково" окремішність українського народу від московського та пропагуючи в науці дуже просту і зрозумілу (без ніяких доказів) теорію про т. зв. праруський нарід. Ця теорія закріпилася в американській історіографії тим більше, що її піддержували і піддержують посьогодні і царський уряд і сьогоднішня червона Москва.

Західня історична наука, спираючися на таких московських джерелах довгими роками, а то й уже і сторіччями, не тільки прийняла, але й допомогла московській імперіялістичній білій і червоній Москві в її політичній пропаґанді відносно України та її історичної правди. Тому й не дивниця, що американська наука більше захоплена московською романтикою і мітом про московське самодержав'я, як об'єктивною правдою про демократичну Україну та її вікову боротьбу за демократичні ідеали з тим самим московським самодержав'ям. Але московська пропаґанда сильніша тут за всяку дійсно наукову об'єктивність, за всякі ідеали демократизму.

Під таким аспектом треба глядіти і на праці таких учених, як Парес, що заперечує Україні будь-яке самостійне історичне минуле, і Аллен, що зводить згідно з тенденціями московської пропаґанди, українську національну проблему до суто льокальної проблематики 20-го сторіччя, і врешті безглузді „теорії" Гюза про український нарід, як нескристалізовану етнічну масу СССР, яка, добровільно і без найменших державницьких аспірацій, розбрилася по цілому Совєтському Союзі, і п. Очевидно, що тих заскорузлих уже в англомовній історичній науці „теорій" неможна відкинути тільки одним запереченням. Їх треба збивати і опрокидати поступово і такими арґументами, що їх зрозуміє і пересічний англомовний інтеліґент і вчений.

На жаль, англомовних праць з історії України, її економічного і культурного розвою, не багато. Тому працю проф. Чировського треба щиро вітати, як доповнення того, що вже появилося в англійській мові з обсягу історії України, а саме історії України Грушевського, Дорошенка, Оглоблина і багатьох праць Меннінґа і ще декількох інших.

Д-р Чировський ставить у своїй праці, спертій на соціяльно-економічному підложжю, проблеми ясно і чітко, відкидаючи всякі традиційні вже промосковські теорії, що закорінилися віддавна в історіографії вільного Заходу. Книжка Чировського про давню Україну складається з 4-х частин, тобто з загального вступу з вступними інформаціями про Україну і її нарід, часи Київсько-галицької української держави, Литовсько-польська доба і Козацько-гетьманська держава до 1781 року, тобто до часу повного знищення адміністративного ладу в Україні.

Накреслюючи історію соціяльно-політичного розвою українського народу від самих початків його існування, автор подає переконливий матеріял та арґументацію і про праукраїнські племена та про національний характер і Київської Княжої Держави і Козацько-гетьманської держави і їх суспільно-політичного ладу та їх політичного розвою і характеру, що старається заперечити сьогоднішня совєтська" історіографія.

На тлі політичного розвою автор детально розробляє еволюцію соціяльної побудови українського народу в окремих періодах його розвою, економічно-господарського, промислового, торговельного, сільсько-господарського і т. ін. Читаючи працю Чировського, англомовний читач пізнає не тільки ширину розвою українського народу, і глибину його духового розвою, але й одночасно оту незрозумілу для нього політичну софістику, що нею годувала його московська і промосковська історіографія.

Великою допомогою може стати теж оця праця і для молодшої нашої української ґенерації в Америці, зокрема для студіюючої молоді, яка віч-на-віч зустрічається з викривленою правдою про Україну, її нарід та його політичне і духове обличчя в світовому аспекті. Доданий накінці книжки, яка має 432 сторінки друку, окремий коментар з відповідною літературою в різних мовах дає змогу кожному читачеві і досліддникові познайомитися з тим джерельним матеріялом, що детально обговорює кожну з заторкнених проблем. На нашу думку, ця праця повинна знайти своє місце не тільки в кожній університетській чи публічній бібліотеці, але й в приватній бібліотеці кожного українського інтеліґента, що зустрічається з англомовною інтеліґенцією.

Книжку "Old Ukraine" в ціні $7.50 за примірник, можна набути або в адміністрації „Свободи", або у видавництві Florham Park Press, P.O. Box 225, Madison, N.J.

Л. К.

Тріюмф історичної правди

Bray, William G., Russian Frontiers: From Muscovy to Khrushchev. Indianopolis-New York, Bobbs-Merril Co., 1963. 273 pp. $5.00.

Не часто появляються в Америці книжки, які заслуговують на нашу окрему увагу і то не в змислі потреби справлювань, але власне з інших причин, а саме нашої згоди з автором, з його інтерпретацією історії Московії — Росії та з його заключеннями, які не відбігають від наших, себто є опертими на столітньому досвіді з російським імперіялізмом. Не без причин українські історики ставляться критично до численних публікацій на тему історії Росії, бо вони в багатьох случаях не вірно представляють історичне минуле України та Росії, промовчують справжнє відношення Росії до не-російських народів, а навіть часто оправдують московський імперіялізм. На таких підручниках виростає нове американське покоління, яке внаслідок викривлювання минулого Росії не розуміє суті московського імперіялізму, його безпосереднього пов'язання з сьогоднішнім большевизмом, і в дальшому не є здібним доцінити вартости боротьби українців та інших поневолених народів проти останнього бастіону імперіялізму в наших часах.

Інакше Росію змальовує автор тут обговорюваної праці, конґресмен 7-го дистрикту з Індіяна, республіканець по партійній приналежності. Конґресмен Брей заступає свою округу в Конґресі ЗДА з 1949 року і є членом Комісії Збройних Сил. Нехай ще вільно буде додати, що він, не зважаючи на факт відсутности в його окрузі громадян українського походження, за вийнятком кількох родин, є щирим приятелем української визвольної справи, що недвозначно задокументовує в своїй останній праці.

На питання, що це є Росія, автор відповідає: „Росія, — це останній зліпок імперії, це остання імперіялістична держава, зложена з різних національностей, рас і народів, які не стоять в жадній географічній, мовній чи іншій залежності. Імперію ту вдержується чистою силою. Росія, — це остання імперія 20-го століття і мабуть в історії людства найбільше імперіялістична".

На думку автора комунізм, або краще назвім це большевизмом, є останньою фазою російського імперіялізму, а т. зв. міжнародний комунізм стоїть на услугах старого московського імперіялізму. Колискою сьогоднішньої Росії є Московсько-Суздальське князівство, яке завдяки монгольській протекції змогло закріпитися, а відтак підбивало інші народи, починаючи з Новгорода, через українські землі до народів центральної і східньої Азії.

Фатальна політика ЗДА в другій світовій війні з якимсь маніяцьким довір'ям до Сталіна тільки скріпила імперіялістичні апетити Москви, і сьогодні за ті страшні помилки платять не тільки нові поневолені народи, але і сама Америка, яка вже на власній шкірі відчуває непевність власного існування. Непоінформованість, тенденційність і сторонничість вашингтонських дорадників президентів ЗДА завинили сьогоднішню ситуацію. Мабуть небагато, американців можуть так безпристрасно заглянути правді в очі і провести таку глибоку аналізу природи московського імперіялізму як і власних похибок, які все так зручно Москва зуміла використати, як це зробив конґресмен Брей.

Для українського читача найважнішим є розділ присвячений виключно Україні (ст. 68-71). Розділ короткий, одначе авторові вдалося цілковито на тих кількох сторінках схематично представити історію і положення України. Автор ще і в багатьох інших місцях повертається до проблеми України, обговорюючи різні види російського імперіялізму і насильної русифікації. Обман ленінського гасла про самовизначення народів вперше продемонстровано на Україні. У висліді поневолення України, 5 до 8 мільйонів українського населення померло голодовою смертю, 200 письменників України зліквідовано, в роках 1937 — 1938 (за комісарювання Хрущова) 400,000 українців вимордовано, інших 800,000 заслано в табори Сибіру і Казахстану. Тій злочинній політиці Москви українці протиставили під час і після другої світової війни бажання створення незалежної України і власоі мілітарної сили. В тому розділі закралася авторові незначна похибка. 22-го січня 1919 року проголошено злуку двох українських Республік, а не самостійність, яку четвертим універсалом проголошено в 1918 року. Подібні розділи інформаційного характеру автор присвячує також Грузії, Вірменії та Балтійським державам.

Книжка написана в доступній формі, з підчеркненням основних моментів та залишенням менше важних подій. Праця призначена для масового читача та політика, який не має досить часу на основні студії. З огляду на позицію самого автнора, можна надіятися, що та праця попаде в руки відповідних читачів.

Звичайно, тут тяжко є дати повне обговорення тої цінної праці, але за це нехай вільно буде авторові цих рядків звернути увагу усіх зацікавлених в такій літературі. Зокрема доводиться закликати студентів українського походження, щоб вони не тільки самі прочитали ту працю, але і обов'язково жадали її в своїх університетських бібліотеках. Самому авторові доводиться ґратулювати його успіхів і вітати його з таким критичним історичним думанням.

Д-р Степан Горак

„НАША СПРАВА СПРАВЕДЛИВА І СВЯТА..."

(Закінчення із стор. 2-ої)

тя упадку Української держави. А причина того упадку — це саме брак тих християнських засад чи то серед самого нашого народу, як брак згоди і братолюбія, чи серед інщих народів, які, загарбавщи наші землі, хотіли панувати над нашим народом і тим самим заперечували ці Богом дані права на свободу, що належали і належать українському народові так само, як інщим народам.

Невіджалуваної пам'яті Святіший Отець Папа Іван XXIII у своїй епохальній Енцикліці „Мир на Землі" ясно і докладно поучує державних мужів усіх народів та всіх людей доброї волі про те, як повинен виглядати справедливий суспільний та політичний лад на землі.

І нам, українцям, треба студіювати, вглиблюватись в ці мудрі думки Великого Пастиря людства, щоб, коли Бог дозволить нам здобути свою незалежність, ми могли будувати своє туземне щастя у власній незалежній державі на твердій основі християнських засад, а тоді можемо бути певні, що така наша держава буде мати сильні фундаменти і перетриває всякі бурі. Нам, українцям, треба передусім плекати і виробляти в собі такі прикмети, яких нам дуже часто бракує, а саме — єдности і братолюбія. Треба нам взаємного пошанування, пошанування думки другого; ми можемо мати різні погляди, навіть можуть бути різні партії, але коли ті партії будуть придержуватись християнських засад, про які я вже коротенько згадав, тоді легше нам буде осягнути нашу спільну ціль і то щастя, до якого ми стремимо на основі Божого права, а саме жити в свобідній незалежній Українській Державі.

Наша справа є справедлива і свята. Берім собі приклад з тих героїв, яких пам'ять нині отут молінням за спокій їхніх душ вшановуємо. Багато із них дали нам незрівнянний приклад посвяти і геройства для добра свого народу. Много із них були примірними католиками, любили свій нарід. До них можемо примінити ті слова святої Євангелії: „Більшої любови немає над ту, як хтось віддає життя своє за друзів своїх". Тисячі і мільйони синів і дочок України пішли саме тими слідами. І ми тут хоча на Американській землі можемо теж працювати для добра українського народу, для здійснення його природних Богом даних прав. Організуймось в добрих товариствах, спертих на християнських засадах; тримаймося своєї віри, свого українського обряду; будуймо свої школи, де їх нема, щоб наші діти навчились любити свою Церкву, свій нарід, плекати свою мову і культуру.

Вшановуючи наших полягглих героїв за волю України, зробім собі тверду постанову і працюймо, щоб ті ідеали, за які вони віддали своє життя, не пропали. Діло, яке вони розпочали, при Божій помочі маємо святий обов'язок докінчити. Справа наша є свята. Жиймо по Божим законам, будуймо нашу націю і нашу державу на твердих основах Христової Віри, а тоді напевно Бог поблагословить наше діло. Амінь.

Гекшер дораджує урядові збільшити опіку над мистецтвом

Вашинґтон. — Окремий дорадник Президента в справах мистецтва Огест Гекшер предложив Кеннеді 80-сторінковий звіт про свою діяльність, в якому подає засоби, якими уряд може опікуватися різними родами американського мистецтва. Гекшер був наменований в березні 1962-го року, і він мав займати те становище тільки 6 місяців. Та він залишився довше, бо хотів прислужитися справі мистецтва. Президент прийняв резиґнацію Гекшера і написав йому, що його звіт „започаткує нову добу у взаєминах між урядом і мистецтвом". Президент дякує Гекшерові за виконану працю і заявляє, що він тепер наменує для свого уряду постійного дорадника в мистецьких справах. Гекшер дораджує в своєму звіті, як можна піднести рівень мистецької творчости та поліпшити естетичні смаки американців. Столиця цієї країни Вашинґтон мала б мати Крайовий Культурний Центр, який мав би бути зразком для інших міст. Уряд мав би зорганізувати велику крайову колекцію творів американського мистецтва. Всі мистецькі речі, що їх видає уряд: реклями, марки, монети і т. д. аж до великих будівель включно, — мають бути дійсно мистецькі. Про те мали б дбати окремі мистецькі комісії. Гекшер подає 11-пунктову програму, як уряд мав би опікуватися мистецтвом.

Комуністичний Китай загострює „ідеологічний" спір з Москвою

Гонґ Конґ. — За кругло ледве два тижні перед тим, як у Москві мають стрінутись представники Совєтського Союзу і Комуністичного Китаю для вирівнання своїх „ідеологічних" спорів, ЦК компартії в Китаї переслав в минулу неділю широкого листа ЦК компартії СССР, проголосивши його одночасно через офіційну комуно-китайську пресову аґенцію Гшінгуа. У тому листі, датованому з минулої п'ятниці 14 ц. м., китайські комуністи уточнюють свої позиції та заповідають, що злагода внутрі комуністичного світу залежатиме від відповіди совєтської компартії на 25 питань. У цих питаннях китайські комуністи ствердили водночас непоступливість з позицій, що їх займали у відношенні до пропагованого Москвою „мирного співіснування" з „імперіялістами" та супроти „ревізіоністів". Гострий тон того листа і спосіб формулування китайських запитів поменшують шанси китайсько-совєтського порозуміння на конференції, яка має розпочатися в Москві 4 липня ц. р.

Успіхи українського лікаря-дентиста д-ра Івана Кизика

Ню Гейвен, Конн. — Тут в Ню Гейвен і доокоричних містах мали нагоду всі чути і бачити виступи д-ра Івана Кузика.

Від 4-го до 9-го лютого 1963 р. в цілій Америці був проголошений „Нешенел Дентел Чилдрен Вік". Д-р Іван Кизик є членом Управи Нюгейвенського Товариства Дентистичого, то його і ще двох американських дентистів вибрано на те, щоб підготовити наукову дискусію в справі зубних хворіб і дати поради родичам, як поборювати, дбати й старатися, щоб діти мали здорові зуби. Радієву програму передавано щодві години, почавши від 6-ої години рано до 6-ої вечором, на стації „WDEE".

В тих самих днях д-р Іван Кезик виступав на телевізії, де програма відбувалася в формі дискусії. Цим виступом д-р Іван Кизик здобув собі пошану не тільки між своїми пацієнтами, але і між американськими лікарями.

Тут треба згадати, що д-р Іван Кизик є не тільки добрим дентистом, він є добрим і щирим українцем - патріотом і багато причинився до розбудови Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Він є членом Управи УЛТПА, Відділу на Ню Гейвен, представником цього Відділу на стейт Коннектикат. Є він головою Секції Українських Лікарів - стоматологів, метою котрих є інформувати українське громадянство про здоров'я зубів.

Наш Відділ КЛТПА на Ню Інґленд є гордий, що має такого активного члена своєї Управи.

Нехай д-р Іван Кизик буде приміром для багатьох українських лікарів, і дентистів, котрі забули, хто ми є, забули за працю в користь нашої національної спільноти і добра нашої далекої Батьківщини.

Член Управи Відділу УЛТПА
на Ню Інґленд
Д-р Іван Дідюк

Популяризація сенатора Ґолдвотера збільшується на Північному Сході

Черрі Гілл, Н. Дж. — На зборах голов Стейтових Республіканських Комітетів із п'ятьох стейтів, Ню Йорку, Ню Джерзі, Коннектикату, Пенсилвенії, Делаверу і Дистрикту Колюмбія стверджено, що сенатор Беррі Голдвотер з Арізони втішається щораз більшою популярністю серед виборців. Одночасно стверджено в численних інтервю з виборцями, що зменшується популярність нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Сенатор республіканець із Ню Джерзі Кліффорд П. Кейс, який давніше, ще 16-го квітня, гаряче підтримував Рокефеллера, заявив тепер в Черрі Гілл, що, на його думку, Рокефеллер „ганебно програв би, коли б кандидував в стейті Ню Джерзі".

Концерт Татяни Шуфлин і Ростислава Серафимовича в Римі

21 квітня в залі Пія ІУ-го в Римі відбувся вдалий концерт п-ни Татяни Шуфлин і Ростислава Серафимовича, на якому була присутня італійська публіка і члени української колонії в Римі.

Наш молодий баритон Ростислав Серафимович народився в Крем'янці на Волині. Почав музичні студії в Консерваторії в Нюрнберзі, Західня Німеччина. В 1950 році еміґрував до ЗДА. Відбув військову службу в американській армії на корейському фронті. Студіював також політичні науки в Міннесотському університеті, а потім спів у відомого нашого співака О. Мартиненка. Тепер завершує музичну науку в Римі.

Молода співачка - сопрано Татяна Шуфлин народилася в Надвірній, Західня Україна. Постійно живе у Вінніпезі, Канада, а з 1960 року вивчає музичні науки в консерваторії Санта Чечілья в Римі.

Справді приємно було слухати делікатний сопрановий голос панни Шуфлин і могутній баритоновий голос п. Серафимовича. Кожне їхнє виконання авдиторія сприймала довготривалими оплесками.

Перша частина концерту мала міжнародний характер. Початок її складався з камерної музики, в якій наші співаки намагалися показати свої інтерпретативні можливості. Серафимович спеціяльно виявив свої можливості у виконанні „Покликання св. Франческа" Рокка, п-на Шуфлин з великим чуттям відспівала Аріозо Лізи з опери „Пікова дама" Чайковського.

З першої частини треба зокрема відзначити виконання п. Серафимовичем Аріозо Мазепи з однойменної опери Чайковського та „Прийди Леоноро", з опери „Ля Фаворіта" Донізетті, а панни Шуфлин „Презіна" Ді Джйовані, який був присутній на концерті й висловив своє вдоволення з гарного виконання його речей.

Першу частину програми концерту закінчено дуетом з опери „Гамлет" Томаса.

Друга частина програми концерту складалася з українських пісень і арій. Панна Шуфлин виконала „Кілько дум" Січинського і „Ой одна я, одна" — Лисенка. Пан Серафимович відспівав „Гетьмани", з опери „Гайдамаки" і „Безмежне поле" Лисенка.

Закінчено програму відомим дуетом з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака Артимовського.

Авдиторія викликала співаків на біс: панна Шуфлин виконала одну з найтяжчих арій „Рондіне" Пуччіні, а п. Серафимович „Пролог" з опери „Пальяччі" Леонкавалло.

За оцінкою критиків, щобу присутні на концерті, панна Шуфлин має непересічної краси сопран: її голос відзначається технічною певністю і рівністю всіх реґістрів. Критики відзначили бездоганне артистичне виконання, відчуття стилю в українських піснях ліричного характеру і в більше настроєвих аріях Чайковського, у бравурних, надзвичайно тяжких до виконання, „Презіна" Ді Джйованні та „Рондіне" Пуччіні.

За висловом цих же самих критиків, голос п. Серафимовича відзначається драматичною силою, необхідною для виконання таких тяжких арій як „Гетьмани" Лисенка та „Пролог" з опери „Пальяччі" Леонкавалло; барвистим гарним тембром, без якого неможливо задовільно виконати такі речі, як арія „Не відвертайся, королево" з опери „Естер" Генделя; Аріозо Мазепи та арія „Прийди Леоноро" з опери „Ля Фаворіта" Донізетті.

Його баритон відзначається технічною певністю та блискучими верхами, які справили велике враження на авдиторію. В усіх творах, виконаних п. Серафимовичем, відчувалася непересічна динамічність.

У виконаних двох дуетах відчувалася зіграність між співаками, а зокрема в дуеті з опери „Запорожець за Дунаєм" відчувалася майстерність гри до того ступеня, що привела до сміху навіть чужинецьку публіку, яка, звичайно, не могла зрозуміти українських слів.

Хор „Трембіта" співає у Віндсорі

Загальні річні Збори Відділу УНС, ч. 341 у Віндсорі в неділю 25-го березня радісно коментували подію з попереднього дня, в якому хор „Трембіта" з Дітройту відспівав Шевченківський Концерт для українських студентів в університеті у Віндсорі.

Перевибраний, многолітній фінансовий секретар нашого Відділу Іван Хрін, звітуючи сказав: Ваші додаткові 5 центів, що платите рівночасно з вашими союзовими місячними вкладками, уможливили нам допомогти нашим українським студентам в університеті у Віндсорі зорганізуватися в „ТРИЗУБІ" і вчора були ми свідками доказу, що допомога не пішла намарно.

Ці слова, як і всі наші дальші дискусії над звітами про конечність пожвавлення праці також в нашому Відділі для гідного відзначення 70-річчя Ювілейного існування Батька-Союза . . . є причиною, що тиснуться на папір слідуючі мої порівнання минулого з теперішнім.

Тойже самий Іван Хрін, пригадав членству, що Віндсор був першим Союзовим Відділом в Канаді 1937 року, від котрого розрослася нинішня велика Союзова родина в Канаді. Головний організатор В. Гірняк, що є членом нашого Відділу, доповнив цю інформацію і закінчив, що УНС в Канаді має 7 тисяч сто членів з майном шість і пів мільйона долярів.

Колись, 15 років тому, в метрополії Дітройту верховодив 25 років славний тоді хор „Думка" під диригентурою Івана Атаманця. Хор цей співав і у Віндсорі.

Тепер другий з черги раз співав у Віндсорі „неполітичний" хор „Трембіта" з Дітройту, під диригентурою Кирила Цепенди.

Декілька слів в альбом членам студентської громади „Тризуб", з котрих декотрі є ченами УНС і дітьми родичів -членів УНС. Екзекутива Студентської Громади „Тризуб" в складі — Богдан Созанський, голова і члени провідні: Ляриса Сенчук, Леся і Надя Назаревичі, Віра Гладчук, плянували, в першу чергу, поінформувати триста професорів і півтори тисячі студентів на університеті у Віндсорі, що вони є свідомими нащадками Генія - Пророка Тараса Шевченка. Дуже добре і уміло зробив це голова, Б. Созанський, у своїй промові, під рясні оплески публіки.

Мішаний хор, в числі понад 80 співаків, перемішався під час перекуски з численними своїми і чужими любителями музики і співу. Посипалися самі вислови вдоволення і признання, та вдячности для диригента і його співаків.

З вдоволенням і гордістю приходилося обсервувати, як англійські професори і старші студенти підходили і стискали руки співаків, дякуючи їм за нагоду концертової насолоди вокальним українським мистецтвом.

Вертаючи до моїх міркувань про те як колись було в Дітройті, за часів хору „Думка" І. Атаманця і як є тепер при існуванню хору „Трембіта" К. Цепенди — приходиться сконстатувати з радістю велику схожість, а саме: Сусід міста Дітройту, український Віндсор, незабутньо доцінює той факт, що як колись, так і тепер співаки хору „Трембіта" не нарікають а безкорисно жертвують свій час для нас у Канаді.

Богдан Зелений

У 10-РІЧЧЯ „МУРУ ГАНЬБИ" В БЕРЛІНІ. Саме тепер

сповняться десять років з того часу, як совєтську зону Берліну відділено від Заходу ославленим „муром ганьби", на якому згинули вже десятки осіб, намагаючись переправитися через нього із совєтської зони на Захід. У 10-річчя тієї ганьби в Західньому Берліні відбулися демонстрації, а большевики зі свого боку будують нові укріплення при одному з перехідних контрольних пунктів, що і видно на знімці.

Відзначення іменин д-ра Мирослава Сіміновича в Шикаґо

3-го березня Український Національний Музей в Шикаґо відзначив день янгола свого президента і мецената багатьох культурно - національних і добродійних українських установ д-ра Мирослава Сіміновича. В той день влаштовано зустріч приятелів музею з іменинником. Заля музею наповнилася гостями і екзекутивний директор д-р П. Турула розпочав урочистість привітанням в імені співробітників музею Ювілята, ще такого бадьорого, життєрадісного і працьовитого в своїй 50-літній лікарській професії. Многая літа, проспіване всіма присутніми, закінчило той привіт. Ювілятові піднесено велику китицю білих і червоних квітів.

Головним промовцем був заступник президента д-р Іл. Мула. Він представив патріотичну культурно - громадську діяльність та відданість і жертвенність д-ра М. Сіміновича на протязі вже більше як п'ятдесяти років перебування в Америці і його любов до України. Особливо підкреслив промовець глибоке зрозуміння Ювілята значення музейної справи і збереження доказів нашої самобутньої культури та славної минувшини. Цій справі Ювілят віддає стало найбільше своїх турбот і безнастанно підтримує український музей своїми щедрими коштами.

Секретар музею інж. Ант. Кущинський подав образ сучасної праці і успіхів та розвитку музею та його поточні потреби. Крім того, секретар прочитав писемне привітання д-рові М. Сіміновичеві, що наспіло від шикаґівського відділу Українського Золотого Хреста.

Цікаві деталі про стан діяльности й про дальші пляни бібліотечного відділу подав його керівник і душа музейної бібліотеки д-р Р. Верес.

Провідник зустрічі д-р П. Турула запросив зібраних погоститись часм - кавою з солодким, що його наготовили щедрі пані референтки - співробітниці музею. Господинею прийняття була пані Турула, їй допомагали інші пані. Їм треба завдячувати, що враз створилася приємна родинна атмосфера. Ювілят почув ще багато щирих слів пошани і подяки та признання за його відданість українській справі.

Д-р Іл. Витанович, порівняв його з іншими шляхетними, як і ювілят, меценатами українських культурних закладів. Оцінивши значення музейної справи, подав думку, щоб музей організував збирання записів на тейпрекорді голосів і промов наших заслужених діячів на полі громадського, культурного й політичного життя.

Д-р Ом. Тарнавський, що вже на протязі 40 років в Шикаґо був співучасником або спостерігачем життя й діяльности д-ра М. Сіміновича, поділився з присутніми своїми спогадами. Ті спогади доповнив д-р Кочій.

Представник Ліґи Американців Українського походження та голова окружного Комітету УНСоюзу Т. Шпікула згадав заслуги ювілята як голови комітету, що організував український павільйон на світовій виставці, який мав такий успіх і велике пропаґандивне українське значення.

Д-р Р. Верес підкреслив відрадне явище, що в музейному товаристві постала „зцементована єдність", що вже стерлися поділи між давньою і новою еміґрацією. А проф. Ад. Антонович вказав, що саме наш ювілят був одною з тих перших маркантних особистостей, що спонукав і до „засипання Збруча".

Пані Харів висловила д-ру М. Сіміновичу подяку в імені українців з далекого півдня Шикаґо за його багаті добродійства та видатну лікарську поміч, якою багатьом своїм пацієнтам врятував життя.

На всі ті і інші промови д-р М. Сімінович з питомою в нього щирістю, переплетеною час від часу гумористичними висловами, подякував всім за вшанування його святочного дня. А нагадавши присутнім про фінансову незабезпеченність його улюбленого музею, просив приятелів думати про цю установу ,щоб її зберегти, підтримувати та забезпечити її існування й дальший розвиток.

По тім слові директор музею запросив оглянути музей.

Під час чаю присутні склали пожертви на музей: по $10: д-р П. Турула, д-р Іл. Мула, д-р Ом. Тарнавський, Т. Шпікула, д-р С. Кочій; по $5: В. Засадний, Ант. Зборик, Яр. Петришин і М. та Н. Харів; по $2: д-р Р. Верес, д-р Оп. Погорецький, Е. Басюк, мґр. В. Ничай, Г. Степанів, інж. Ант. Артимович і по $1: д-р Докторук, О. Ганкевич, д-р Ів. Кутинський, Ад. Антонович і д-р Іл. Витанович. — Разом зібрано 87 долярів, за що належить щира подяка жертводавцям.

Тільки той нарід заслуговує на пошану і є вартий мати своє власне державне життя, що цінить славу свого минулого та зберігає пам'ятки й докази своєї історичної й культурної самобутности. Тим ми служимо своїй Батьківщині, доказуємо право свого народу на волю й незалежність і освідомлюємо західній свніт про проблему української визвольної боротьби.

Такими думками натхнене життя д-ра М. Сіміновича, і тому його так щиро всі вітають і шанують.

Ант. Кущинський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 22-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ, Відд. 14, о год. 7:30 веч. в Січовім Домі при 506 — 18 Ave. Проситься на зборах відібрати свої чеки - дивіденди. Гроші можна дати Предсідникові Відд. п. М. Дяків, 50 Wilson Ave., Irvington або слати до секретаря М. П. Отрок, R.D. 2, Cranbury, N.J.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64 о год. 7:30 веч. у Вінярського, — І. Вурний, секр.

НЕДІЛЯ, 23-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 245 в церковній залі при 824 Adeline St., Trenton. На зборах буде звіт з перебігу секр.-організаційного курсу, роздача дивіденд і інші відд. справи. — И. Сабат, гол., М. Мартиненко, секр.

Посмертні згадки

СЕМЕН РУДЕНКО — член Т-ва ім. Д. Вітовського 301 Відд. в Шикаґо, Ілл. Помер 21-го квітня 1963 р. на 69 році життя. Покійний народився 4. 12. 1894 р., в селі Петрівка на Волині, Україна. До Америки прибув в 1949 р., та того ж самого року став членом УНСоюзу. Був добрим чоловіком, батьком та дідом, як рівнож дуже працьовитим та побожним. Полишив у великому горю дружину Євдокію, 2 дочки: Ольгу та Ліду, зятів: Василя та Сергія, внуків: Ніну, Володимира, Сузанну та Ореста. Похорон відбувся 24-го квітня з похоронного заведення до Катедри св. Володимира при участі Родини, Знайомих, Приятелів, а звідси на вічний спочинок на цвинтар в Elmwood Park. В. Н. П.

П. Врублівський, секр.

ІВАН ДУЖАНСЬКИЙ — довголітній заступник предсідника Б-ва св. Стефана, Відд. 221 в Шикаґо, Ілл., помер 7-го травня 1963 року. Покійний народився в м. Сколе, Зах. Україна, 25. 5. 1905 р. Залишив у великому смутку дружину Катерину, сина Івана, дочку Іванну Кіт з чоловіком Антоном, братів: Василя і Теодора, сестру Стефанію Мазуркевич з чоловіком Володимиром і 2 внуки: Марію і Єлисавету. Похорон відбувся 11-го травня при великому здвизі народу, з укр. кат. Катедри св. о. Миколая. Похований на цвинтарі св. о. Миколая. Українська та Союзова громада в Шикаґо понесла велику втрату, в особі сл. п. Івана Дужанського. Вічна Йому Пам'ять.

Т. Шпікула, секр.

РОЗШУКИ

СИСАК ПЕЛЯГІЯ, пошукує **СИСАКА ГРИНЬКА** з села Перепильники, р-н Зборів. Дістала сумну вістку від його родини. Він є правдоподібно в Канаді. Хто знав би щось про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Iwan Marchuk
2253 W. Iowa Street
Chicago 22, Ill.

РУЗЯ САМБОРСЬКА пошукує сестри: роджені в селі Кривці, Зах. Україна. Феня Чупа з дому Самборська і Анна Мичкович з дому Самборська. Мали перебувати в Ню Йорку. Хто знавби дещо про них, або вони самі — прошу писати:
Ilko Iwanus
4730 So. Lowel Avenue
Chicago 38, Ill.

ТАРЗАН, ч. 5050. Смерть динозавра!

Ящіркові люди оточували динозавра з неймовірною швидкістю, кидаючися на нього з усіх боків, вдаряючи гострими списами . . .

Аж поки незграбна потвора безпомічно не заричала і не впала непритомна на землю!

Провідник тепер обернувся зі своїм верхівцем, бо він побачив іншу здобич!